

ישראל במאבק רב זירתי

written by מאיר בן שבת | 29.02.2024

כמו הפיגוע ליד מעלה אדומים לפני שבוע והפיגוע בצומת מסמיה לפני שבועיים, גם הפיגוע בעלי לא אמור להפתיע ברמה הבסיסית. ההשראה שמספקת המלחמה ברצועת-עזה, הקריאות מצד ראשי אירגוני הטרור לתושבי יו"ש להשתלב במאבק ולפתוח חזית פעילה נגד ישראל, המוטיבציה לנקום שמוזנת ללא הרף ע"י התמונות המשודרות באל-ג'זירה, יוצרות אווירה שמעודדת ביצוע פיגועים. הזמינות של אמצעי הלחימה והחיכוך המתקיים עם חיילי צה"ל ועם אזרחים ישראלים משלים את שלושת התנאים הנדרשים לכך: מניע, אמצעים ומטרות. מה שריסן עד כה את מימוש הפוטנציאל הוא בעיקר הפעילות האינטנסיבית והתקיפה של כוחות הביטחון: היקף המעצרים, הריסות הבתים, הסיכולים ² לרבות פעולות הסיכול הממוקד והצעדים נגד תשתיות הטרור. אפשר כי גם ההלם מהתקפת ה-7 באוקטובר והחשש של גורמי הטרור ביו"ש כי הזעם הישראלי בעקבותיה יופנה כלפיהם אם יספקו עילה לכך, תרמו לריסון. אם כך הדבר, כי אז יש להניח שנראה ניסיונות נוספים בעקבות התפוגגותה של השפעה זו.

המענה לאתגר זה מחייב את כוחות הביטחון להוריד את רף החשד בנקיטת צעדי מנע, לאמץ מרכיבים מהמדיניות הנוהגת בג'נין ובצפון השומרון גם לגזרות אחרות, לקצר את הזמנים בביצוע הריסות בתים, להגביר את המאמצים לסיכול ייצור או הברחות נשק ולתפיסת אמצעי לחימה המצויים בשטח. נוכחותם הגבוהה של אנשי ביטחון ואזרחים חמושים ² מגדילה את הסיכוי לתגובה מהירה ואפקטיבית לארועים כאלה. טוב יעשו צה"ל והמשטרה אם ישקיעו בהסברה לציבור זה של כללי ההתנהגות בהתרחש אירוע, כדי לצמצם את הסיכונים לירי דו-צדדי.

אסור להתפשר על השגת המטרות בעזה

במלחמה בעזה ישראל זקוקה לניצחון מובהק, חד משמעי ובלתי ניתן לערעור. ההרתעה שהתרסקה ב-7 באוקטובר לא תשוקם אם ניתן יהיה לטעון שישראל לא הצליחה להשיג את יעדיה, אפילו לאחר טבח כה אכזרי שבוצע נגדה ולמרות הכוחות העצומים שהפעילה. או אז ² היא תועמד בפני איום קיומי, יגבר הפיתוי לתקוף אותה וגם מעמדה המדיני יינזק קשות. השחקנים באזור ובמערכת הבינלאומית, בהם ² אויבים, ידידים ומתלבטים, עוקבים אחר המתרחש. עמדתם והתנהלותם ביחס לישראל יושפעו מהתוצאות בעזה. אין זו סיבה יחידה, אך די בה כדי להבהיר שלישראל אין כל ברירה אחרת, מלבד השגת מטרות-המלחמה במלואן.

הישגי צה"ל עד כה מרשימים. יש בהם, כשלעצמם, כדי להעביר מסר לפחות לחיזבאללה על עוצמת הצבא שבו יתקלו אנשיו, לכשתגיע ההתנגשות. אך נותרה עוד מלאכה רבה: חטיבת חמאס ברפיח על ארבעת גדודיה טרם פורקו. ההנהגה הצבאית וחלק גדול מהסד"כ עדיין כשירים. את היקף הפגיעה בתשתיות המנהור ובאמל"ח קשה לאמוד, אך ברור שעדיין מוקדם

בתנאים הללו, התאוששותו של חמאס עלולה להיות מהירה. במיוחד כאשר לרשותו יכולות ומנגנונים רבים של הממשל [2] שלא ניזוקו. לכן, אין להתפתות להצעות שמטרתן היא להביא לסיום המלחמה, בניסוח שיתאים לאוזן הישראלית או בצירוף תמורות שיקלו על שיווקו לציבור.

אין להתפשר בנושא זה גם לנוכח לחצים מדיניים או מול הניסיון לנצל את סוגיית החטופים כדי לבלום את צה"ל. בעת הזו, יש להניח, חמאס לא יילך ל"עסקה כוללת" שאין בה ערבויות לסיום המלחמה ולהסדרים ביטחוניים ואזרחיים שיבטיחו את המשך שלטונו ברצועה. ישראל כמובן לא תוכל לתת ידה לעסקה כזו. מאחר שכך, הדרך המעשית להתקדמות, כפי שרואים זאת המתווכים, היא עסקה בשלבים. אם כך הדבר, יש לחתור לשחרורם של כמה שיותר חטופים, בשלב הראשון, במחיר הנמוך ביותר האפשרי ובכל מקרה [2]בלי שישראל מוגבלת בחידוש הלחימה.

את המו"מ להשבת החטופים יש להמשיך תוך הגברת הלחץ על חמאס, כולל פגיעה במנהיגיו שבחו"ל ותוך דרישה בלתי פוסקת מווישינגטון למצות את המנופים המשמעותיים שבידיה, מול קטאר.

תחנה בלתי נמנעת בדרך למיטוט ממשל חמאס

עוד בטרם התבהרו נסיבותיה, מהרו גורמים במדינות ערב ובמערכת הבינ"ל להטיל על ישראל את האחריות לתקרית שבה נהרגו פלסטינים במהלך התקהלות סביב משאיות הסיוע שהוכנסו לצפון הרצועה. אין סיבה לפקפק בגרסתו של דובר צה"ל ובממצאי התחקיר הצבאי הראשוני שבוצע, ואולם, יש להניח שאלה ישכנעו בעיקר את המשוכנעים ממילא. מי שמחך ידיו בסיפוק לנוכח "ההסתבכות" הישראלית הם בכירי חמאס, שבראייתם [2] מותם של האזרחים - הוא תשלום סביר עבור הלחץ המדיני הנוסף שיופעל על ישראל, במיוחד לקראת המהלך הצבאי המתוכנן ברפיח הצפופה.

במציאות שנוצרה ברצועת עזה, אין דרך מעשית ובטוחה לאפשר את הגעתו של סיוע אזרחי לאוכלוסיה, בלי שחמאס ישלוט בכך, אלא אם צה"ל יעשה זאת. כפי שלמדנו מתופעת אונר"א [2] קשה לסמוך על "הנייטרליות" של אירגונים בינלאומיים ואין לצפות שאלה יעמדו איתן מול לחצי חמאס. כך גם לגבי מדינות זרות, מהאזור ובכלל. המחשבה שהרש"פ תוכל לעשות זאת [2] במנותק מחמאס [2] מתעלמת מיחסי הכוחות ביניהן בתוך הרצועה.

כדי להתמודד עם אתגר זה, מוצע שוב לבחון את הקמתם של "אזורי דה-אסקלציה", שאליהם לא תהיה גישה לחמאס ובהם [2] ורק בהם [2] ינתן סיוע הומניטארי לאוכלוסיה. זאת הדרך להפקיע מחמאס את שליטתה בסיוע [2]שמאפשר לה לא רק לצייד את אנשיה אלא גם לחזק את מעמדה ומשילותה.

כך או אחרת, אסור שהתקרית אתמול תגרום לנסיגה או להתקררות במאמצים הישראליים למיטוט ממשל חמאס. כפי שפורסם באחרונה ע"י מרכז המידע למודיעין ולטרור, רבים מהמוסדות הממשלתיים והציבוריים של ממשל חמאס ממשיכים לתפקד באופן כמעט מלא או חלקי. זה כולל את לשכת ההסברה הממשלתית, ומשרד הפנים והביטחון הלאומי שאחראי על הפעלת מנגנוני הביטחון וגורמי העורף. אין כל הגיון להמשיך ולאפשר את פעילותם מוסדות ומנגנונים שבאמצעותם חמאס מבסס את משילותו.

על אף המחירים שתהליך זה עלול לגבות בטווח הקצר, זוהי תחנה הכרחית בדרך להחלפת שלטון חמאס.

פורסם בישראל היום, בתאריך 29.2.2024.